

Support for the
Development of a
Framework for the
Implementation of
Water Safety Plans in
the European Union

verze 4, říjen 2007

částečný český překlad s komentářem

Publikace vznikla v rámci vědecko-výzkumného projektu 2B06039 – Identifikace, kvantifikace a řízení rizik veřejných systémů zásobování pitnou vodou – WaterRisk

V Brně, listopad 2007

Autoři překladu:

Ing. Ladislav Tuhovčák, CSc.

Ing. Jan Ručka

Vysoké učení technické v Brně, Ústav vodního hospodářství obcí,
Žižkova 17, 602 00 Brno, tuhovcak.l@fce.vutbr.cz

MUDr. František Kožíšek, CSc.

Státní zdravotní ústav, Centrum hygieny životního prostředí, Odborná skupina
hygieny vody,
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, water@szu.cz

Ing. Václav Mergl, CSc.

Vodárenská akciová společnost, a.s., Soběšická 156, 638 01 Brno, mergl@vasgr.cz

Stručný úvod a okolnosti vzniku dokumentu

Evropská komise (EC) a Světová zdravotnické organizace (WHO) zahájily v květnu 2006 společný projekt, jehož účelem bylo vyhodnocení dosavadních zkušeností s aplikací plánů pro zajištění bezpečného zásobování pitnou vodou (WSP) při výrobě a distribuci pitné vody v zemích Evropské unie. Cílem projektu bylo navrhnout postup, jak zavést tento nový koncept do evropské legislativy čili Směrnice Rady 98/83/EC o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu (DWD). Jeho výstupem je dokument popisující výsledky studií a šetření provedených v Rakousku, Litvě, Švýcarsku, Španělsku a Velké Británii, jehož celkové závěry jsou shrnuty do deseti stručných doporučení expertů Evropské komisi. Překlad těchto deseti bodů tvoří obsah následující kapitoly.

Na základě poznatků získaných řešením výše uvedeného projektu bude v roce 2008 zahájena revize stávající Směrnice Rady 98/83/EC, do níž bude zavedena povinnost vodárenských společností zavádět WSP principy do procesu výroby a distribuce pitné vody.

Přípravou metodiky pro implementaci WSP principů do podmínek ČR se zabývá vědecko-výzkumný projekt 2B06039 – Identifikace, kvantifikace a řízení rizik veřejných systémů zásobování pitnou vodou (WaterRisk), jehož řešiteli jsou Vysoké učení technické v Brně, Státní zdravotní ústav v Praze a Vodárenská akciová společnost, a.s. Brno [2]. WaterRisk je financován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci Národního programu výzkumu II. a řešen je v období 1.7.2006 – 30.6.2010 (www.WaterRisk.cz).

WSP přístup (WSP princip) – je termín, kterým v dokumentu autoři studie označují způsob provozování systému zásobování pitnou vodou na základě předem vytvořené speciální metodiky založené na těchto nejdůležitějších principech:

- 1) Inventarizace celého systému zásobování pitnou vodou a jeho ucelený podrobný popis,
- 2) identifikace nebezpečí a analýza rizik vedoucích k vytipování problematických míst,
- 3) prevence možných problémů včasným zavedením vhodných opatření,
- 4) kontrola a řízení kvality vyráběné vody v celém výrobním řetězci od vodního zdroje až po kohoutek spotřebitele.

Tyto principy do vodárenství zavádí v současné době již několik norem, jednou z nich je také metodika Světové zdravotnické organizace nazvaná „Water Safety Plans“ (WSP), která byla poprvé popsána v publikaci WHO v roce 2006 [3].

Pod pojmem „WSP princip“ se v tomto dokumentu uvádí jakákoliv systematická metodika hodnocení a managementu rizik vytvořená speciálně pro konkrétní systém zásobování pitnou vodou a založená na výše uvedených základních principech. Nemyslí se tím výhradně již zmíněná metodika Water Safety Plans publikovaná WHO.

Podpora vývoje rámcové metodiky implementace plánů pro zajištění bezpečného zásobování pitnou vodou v Evropské unii

Souhrn doporučení

Doporučení	Odůvodnění
<p>1 Přistoupit k revizi současné Směrnice Rady 98/83/EC o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu (DWD) a zavést do ní přístup založený na tvorbě plánů pro zajištění bezpečného zásobování pitnou vodou (WSP), nebo podobný princip, v rámci širšího holistického kontextu rámce pro bezpečnou pitnou vodu.</p>	<p>Důvěra v zavádění WSP principů do DWD byla získána na základě:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vědecké zprávy, která vedla k doporučení zavádění WSP nebo podobných přístupů do výroby a distribuce pitné vody v publikaci WHO „Guidelines for Drinking-water Quality, a - příznivého vyhodnocení možnosti aplikace WSP na reprezentativním počtu systémů zásobování pitnou vodou různých typů, velikostí a geografického rozmístění. <p>Je důležité, aby WSP byly zasazeny v širším rámci dozoru a podpory, aby umožňovaly dosažení a kontrolu stanovených (zdravotních) cílů.</p>
<p>2 Zvážit přínos zavádění WSP v porovnání s vynaloženými náklady</p>	<p>Při zavádění WSP přístupů by měly být vždy zváženy celkové náklady a přínosy. Cílem by měla být maximalizace sociálních a zdravotních přínosů při minimálních ekonomických nákladech, které by měly být sledovány v úzké vazbě. Je vhodné volit nejméně nákladné postupy na základě zvážení různých kritérií, zejména pokud vyjde najevo, že je nezbytné provádět v systému výrazné zásahy.</p>
<p>3 Aby měly předložené legislativní změny co největší šanci na úspěch, musí být řešeny tyto související otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostatečně dlouhé přípravné období a vytvoření dokumentů technické podpory k zavádění WSP principů, které budou později sloužit pro tvorbu národně přijímaných metodik, - dohled nad ověřováním WSP musí být u jednotlivých částí systému zásobování vodou adresný, stejně jako vzájemná pravomoc jednotlivých účastníků, zejména vodárenských společností. 	<p>Zavádění WSP bude vyžadovat dobrou znalost celého procesu. Některé státy povolují před povinným zaváděním WSP konzultační období a až tři roky na vývoj těchto plánů po zavedení povinnosti je vytvářet a používat.</p>

<p>4 Komisi se doporučuje zavést legislativní předpis na úrovni Evropské Unie, ale omezit se jen na takové úkoly, které nemohou být účinně stanoveny na národní nebo místní úrovni.</p>	<p>Komisi se doporučuje raději zavést revizi legislativy na úrovni EU než ponechat zodpovědnost na jednotlivých členských státech.</p>
<p>5 Integrace WSP přístupů by vyžadovala zásadní revizi současné DWD. Tato se může ukázat natolik rozsáhlá, že by mělo být zvaženo vydání úplně nové směrnice namísto pozměňování té stávající.</p>	<p>Integrace WSP přístupu bude vyžadovat zásadní revizi a/nebo změnu stávající DWD. Není vyloučeno, že revize směrnice a harmonizace dalších navazujících legislativních částí „Community acquis“ bude natolik rozsáhlý a náročný proces, že bude efektivnější vydat úplně novou směrnici (a zrušit tu stávající), než tu stávající upravovat.</p>
<p>6 Revize stávajících legislativních předpisů „Community acquis“ je standardní procedura, kdy je brána v úvahu nová legislativa. Nicméně určité části budou vyžadovat speciální pozornost s ohledem na harmonizaci jejich opatření s jakýmkoliv změnami v DWD. To se týká zejména legislativy upravující vodní hospodářství, bezpečnost potravin, stavební výroby a ochranu kritické infrastruktury.</p>	<p>dtto</p>
<p>7 Revidovaná DWD by měla obsahovat buď sama o sobě nebo systémem vazeb na jiné legislativní nástroje požadavek na nezávislý dohled.</p>	<p>Komisi se doporučuje připustit potřebu nezávislého přezkoumání WSP přístupů a toto zohlednit v navrhované revizi DWD. Může to být provedeno na základě Rámce pro bezpečnou pitnou vodu, který publikovala WHO, kde WSP fungují v širším kontextu nezávislého dohledu.</p>
<p>8 Zavádění WSP principů bude vyžadovat nová regulační ustanovení pro oblasti, které až doposud nebyly na úrovni „Community acquis“ regulovány, včetně akreditace pracovníků, kteří se mohou dostat do kontaktu s částmi systému zásobování pitnou vodou za úpravou vody. <i>Pozn. překl.: Dokument zde má např. na mysli certifikaci instalatérů (plumbers), jejichž práce je klíčová pro dobrý stav vnitřních vodovodů.</i></p>	<p>Existuje průkazný materiál, včetně nálezů tohoto projektu v různých evropských podmínkách, že nekvalifikovaný personál může zvyšovat riziko, kterému je vystaven systém zásobování pitnou vodou ve fázi, kdy je upravená voda dopravena do distribuční sítě. Tyto problémy mohou být řešeny zaváděním certifikovaných kompetencí, které však budou muset nalézt oporu v legislativě.</p>

<p>9 Návrh nové DWD by měl vytvořit základ silné mezisektorové spolupráce všech účastníků definováním jejich rolí, odpovědnosti a pravomocí v kontextu zavádění WSP přístupů.</p>	<p>Návrh nové DWD by měl vytvořit základ silné mezisektorové spolupráce všech účastníků definováním jejich rolí, odpovědnosti a pravomocí v kontextu zavádění WSP přístupů. Při zavádění WSP vzejdou jednotliví účastníci a jejich odpovědnosti z procesu vyhodnocení prvků systému a na základě vzešlých odpovědností budou identifikována řídicí opatření.</p>
<p>10 Je nezbytné vytvořit a distribuovat výkladové a školící materiály, které budou sloužit ke konzistentnímu pochopení WSP principů napříč státy EU a poslouží jako základ pro tvorbu národních standardů. Na národních úrovních budou nezbytná školení personálu zainteresovaného do přezkoumávání WSP principů a tvorba speciálních materiálů pro tato školení. Pro zajištění úspěchu celé akce bude důležité také vtažení veřejnosti a co nejširší poskytování informací, zejména v úvodní fázi implementace.</p>	<p>dtto</p>

Informační prameny

- [1] Support for the Development of a Framework for the Implementation of Water Safety Plans in the European Union, version 4, WHO, 10/2007, originál dokumentu, http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/pdf/wsp_report.pdf
- [2] Oficiální internetové stránky projektu 2B06039 - Identifikace, kvantifikace a řízení rizik veřejných systémů zásobování pitnou vodou – WaterRisk, www.WaterRisk.cz
- [3] Guidelines for Drinking-Water Quality, 3rd edition, WHO 2006, http://www.who.int/water_sanitation_health/dwq/gdwq3rev/en/index.html
- [4] Hušková R., Kožíšek F. Aplikace principu HACCP (analýzy a určení kritických kontrolních bodů) při výrobě a distribuci pitné vody. Sborník z konference „Pitná voda 2004“, VII..ročník, str. 191-196.